

Schuldpreventie

Henny van der Most

Schulden en wat doet het

- Armoede is de laatste jaren fors toegenomen in Nederland.
- Ongeveer tien procent van de Nederlandse bevolking leeft onder de armoedegrens.
- Particuliere schulden vormen een belangrijk onderdeel van deze problematiek.
- Voor ongeveer de helft van de mensen die aanklopt voor schuldhulp, is geen schuldregeling mogelijk (35.000 mensen).

Schulden en wat doet het

- Onopgeloste schulden zijn een grote belemmering om andere problemen aan te pakken.
- Onopgeloste schulden verminderen het IQ
- Particuliere schulden ontwikkelen zich zo tot een groot economisch probleem.
- Het NIBUD schat de kosten van schulden voor de samenleving op 11 miljard euro per jaar.

Schulden en wat doet het

- schulden de basis van
- aanhoudende opvoedingsproblematiek,
- criminaliteit,
- werkloosheid,
- ziekte,
- verzuim
- verslaving.

Schuldpreventie

- Er is dus alle reden om werk te maken van schuldpreventie. Toch wordt er veel meer geld gestoken in hulp als de problemen als zijn opgelopen dan aan het voorkomen van schulden.
- Veel gemeenten geven meer uit aan beschermingsbewind dan aan schuldhulpverlening.
- En ze geven weer meer uit aan schuldhulpverlening dan aan preventie.

Schuldpreventie

- Mensen worden lang aan hun lot overgelaten.
- Mensen lopen vaak twee jaar of langer rond met financiële problemen voor ze aankloppen bij schuldhulp.
- De problemen zijn dan al enorm geëscaleerd.

Schuldpreventie

- Amerikaans onderzoek van Sendhil Mullainathan en Eldar Shafir,
- schaarste bemoeilijkt nemen beslissingen voor lange termijn.
- grote gerichtheid op de korte termijn
- Door geldzorgenstress wordt een deel van het verstand uitgeschakeld. (IQ verlaging)

Schuldpreventie

- Meerdere manieren van schuldpreventie
- Automatische doorbetaling
  - efficiënt,
  - helpt niet om overzicht te krijgen over inkomsten en uitgaven.
  - Het creëert daarom snel een waterbedeffect.
  - De ene vaste last wordt betaald, maar bij de andere ontstaan achterstanden.
  - Bij automatisch doorbetalen kunnen niet alle vaste lasten worden meegenomen vanwege het één rekeningstelsel van de belastingdienst

Schuldpreventie

- budgetbeheer en bewindvoering
- Geen beschikking over eigen financiën.
- Om een beroep te doen op opgebouwde reserves moet verzoek ingedient bij de budgetbeheerder/bewindvoerder.
- creëert bedelrelatie, die een groot gevoel van afhankelijkheid oplevert.
- Budgetbeheer/bewindvoering toegepast na falen

Schuldpreventie

- Zelfverzekerd betalen
- ondersteuning om het wel zelf te kunnen.
- versterkt de eigen regie.
- Ze zijn ook niet ontvangers van hulp, maar gelijkwaardig aan de mensen die de hulp bieden.
- Het is een steun van, voor, en door elkaar

- een eerste hulp bij financiële tegenslag.
- gedragsverandering door zetten is makkelijker als je het niet alleen doet.
- stimuleren vorming van bespaarkringen

Zes fundamentele omslagen

	Oud	Nieuw
Focus gemeente	Schuldhelp na escalatie (nazorg)	Preventie (voorzorg)
Ondersteuningsstijl	inperken eigen verantwoordelijkheid	ondersteunen eigen verantwoordelijkheid
Deelnemers	Ontvangers hulp	Voor leden, door leden
Ontvangers vaste lasten	Ieder voor zich	Samenwerken
Incasso	procesgestuurd	Informatiegestuurd
Focus gedragsverandering	individuele aanpak	versterken steunende netwerken
Tijd/Intensiteit	intensieve, korte dure interventie	langdurige, lichte, goedkope interventie

- Hoe bereik je deelnemers:
- Informatie via ontvangers van vaste lasten.
- vaak problemen na een levensgebeurtenis als een scheiding, overlijden, ziekte of ontslag.
- betaalgedrag uit het verleden.

Schuldpreventie

- neiging om zich terug te trekken bij confrontatie met tegenslag.
- De eerste hulp helpt dit voorkomen.
- Maar vooral contact is als het niet goed gaat.
- niet alleen steun bieden als het tegenzit, maar aanmoedigen om wegen te verkennen hoe je voor hetzelfde geld meer koopkracht en kwaliteit van leven kan bereiken.
- Stimuleren bespaarkringen: 8- 10 mensen die eens per maand bijeenkomen om elkaar te stimuleren om greep te krijgen op de financiën.
- Uitwisseling tips uit hoe ze geld kunnen besparen, en initiatieven hoe ze meer inkomen kunnen krijgen.

Schuldpreventie

- taken in eigen beheer nemen,
- het portiek zelf schoon te maken of het schoon te laten maken door een van de bewoners die daarvoor een vergoeding krijgt.
- Een bespaarkring kan ook een spaarkring vormen waarin mensen elkaar stimuleren om elke maand wat apart te leggen voor grotere uitgaven. De kas van een bespaarkring kan worden beheerd door een van de deelnemers.

Schuldpreventie

- Route:
- Budgetscan
  - Financieel
  - Sociaal
  - Budgetplan
- 2 Rekeningsysteem
- Eerste hulp bij financiële tegenslag
- Spaar / Bespaarkringen